

Antallet granskninger synes sterkt økende, og de er langt flere enn de som blir kjent gjennom mediene. Dagens finanskriser vil etter all sannsynlighet ikke redusere antallet, skriver **Harald Arnkværn** og **Nicolai Skridshol**.

Granskning – et onde?

DEBATT & INNLEGG

Granskninger har forekommet i århundrer og har vært preget av datidens regime. I dagens Norge har vi kommet langt, men det vil alltid være viktig å forbedre granskningsinstituttet slik at hovedmålet – oppklaring – sikres best mulig.

Granskningstemaer er ubegrenset. En granskning kan gjelde om en økonomisk transaksjon fulgte lovens spilleregler og selskapets etiske prinsipper, en ansattes utøvelse av arbeidsoppgaver, mulig økonomisk utroskap, mobbing, misbruk av forretningshemmeligheter eller innsideinformasjon.

En kan stille spørsmålet om granskninger er nødvendige og om troverdigheten er på et nivå som granskningsinstituttet fortjener. Erfaringsmessig vil pålitelige granskninger resultere i intern og ekstern forbedring for oppdragsgiver, samtidig som de(n) som blir gransket finner prosessen betryggende. Gode resultat oppnås bare dersom de involverte parter respekterer arbeidet, der granskernes hovedmål er å oppklare fremfor å dømme eller å tekke enkelte aktører.

Harald Arnkværn (til venstre) og Nicolai Skridshol er advokater i advokatfirmaet Haavind Vislie as.

Det er heldigvis sjelden en møter granskere som strukturerer undersøkelsen med manglende kontradiksjon, lite respekt for intervjuer, og uforklarlige korte tidsfrister. Ved å informere oppdragsgiverne om de krav som stilles til en forsvarlig gjennomført granskning, ved å gi de(n) som blir gransket rimelig tid til å presentere sin versjon av saken, herunder kontrollere relevante dokumenter, egne forklaringer og sitater, bruk av intervjuopptak fremfor oppsummeringer fra intervjuer, avgjør om granskningen vil kunne ansees etterrettelig eller ikke.

Mediene har tidvis reist kritiske spørsmål ved granskningsrapporter, særlig bruken av intervjuer, konklusjonene som fattes, og granskernes habilitet. Vi mener det er avgjørende for granskningsinstituttets troverdighet, at granskerne har tilstrekkelig avstand til oppdragets parter. Det må ikke finnes tvil om at konklusjonen i granskningsrapporten er

upåvirket av hvem som er berørt av granskningen, og deres eventuelle behov for konklusjoner.

Granskninger er avhengig av troverdighet, både av rettsøkonomiske, samfunnsøkonomiske og ikke minst av menneskelige hensyn. Situasjonen er alvorlig for oppdragsgiver og de(n) som blir gransket, uavhengig av mediens oppmerksomhet eller ikke. Særlig fordi granskninger ofte kommer i stedet for en juridisk behandling ved en domstol, eller vil være av stor betydning for blant annet etterforskningen i en straffesak istedenfor politietterskning. Hva innebærer så dette?

Granskninger er et gode når oppdragsgiver er interessert i å avdekke faktum fremfor bestemte konklusjoner, og der de(n) som blir gransket gis en forsvarlig anledning til å besvare granskernes funn. Det er viktig å være seg bevisst avveiningen av hensynet til fremdrift og konklusjon for oppdragsgiver sett opp mot hensynet til de(n) som blir gransket. Vi som får oppdraget med å granske må ofte balansere hensynet til effektivitet opp mot grundighet og hensynet til de(n) som blir gransket, hvorav de siste hensyn må veie tyngst. Uansett finanskriser eller ønske om hurtige konklusjoner, må ikke dette gå på bekostning av en forsvarlig gjennomført

granskning. Det er viktig at vi som er gitt den tillit å granske setter de grenser som er nødvendig for en pålitelig gjennomføring av oppdraget, uavhengig av hvem som er oppdragsgiver eller hvem som blir gransket.

I aksjeloven/allmennaksjelovens kapittel 5 og stiftelsesloven paragraf 59, tydeliggjøres de spilleregler som gjelder for granskning. I tillegg arbeides det med en lov om offentlige granskninger, og Advokatforeningen har oppnevnt et ad hoc-utvalg som skal oppstille retningslinjer for medlemmenes arbeid med private granskninger. Det er positivt for granskningsinstituttet at det kommer regler som forhåpentligvis bidrar til å skape forutberegnelighet for de involverte parter.

Vår oppfatning er likevel at fremtidige granskninger vil måtte preges av granskernes selvstendige valg og integritet. Håpet er at fremtidens granskningsinstitutt fortsetter å bli preget av kontradiksjon, grundighet og troverdighet.

Granskninger er et gode, når de brukes med respekt overfor de involverte – uavhengig av om noen skriker etter en eller flere syndeubukker. La oss håpe og tro at økningen i antallet granskninger ikke vil redusere kvaliteten.

IEA en klimatrussel?

IEA varsler ragnarokk, heter det i et større oppslag i DN: «Uten omfattende, kostbare og upopulære tiltak mot økt forbruk av fossil energi kan temperaturen globalt stige med seks grader.»

Advarselen kommer fra det samme IEA som hamrer inn et budskap om at verden må utvinne mer olje til erstatning for felter som nå gradvis tømmes. IEA, det internasjonale energiby-

TRO MOT MANDAT. – IEA ble i sin tid dannet for å forebygge forstyrrelser i oljeleveransene, skriver Arild Hermstad.

rået, påpeker altså de dramatiske konsekvensene ved å fortsette med fossile energikilder, og det kjemper for mer oljeproduksjon. Det siste er forsåvidt en ærlig sak, men kanskje ikke når det skjer under foregivende av bekymring for miljøkonsekvensene?

Skal verden styre unna klimakatastrofe må det satses kraftig på nye, fornybare energikilder som sol- og vindenergi og jordvarme. IEA ble i sin tid dannet for å forebygge forstyrrelser i oljeleveransene. Dessverre er man på det hold ennå tro mot sitt opprinnelige mandat, alarmende rapporter til tross.

Arild Hermstad, leder i Framtiden i våre hender

Vi vet hva vi gjør

I et innlegg i DN 17. november lurer advokat Gunhild Buestad på om vi vet hva vi gjør når vi foreslår endringer i formuesskatten og arveavgiften fra 2009. Det kan jeg forsikre om at vi gjør.

Endringene i formuesskatten og arveavgiften innebærer en netto skattelettelse på nesten 200 millioner kroner. Innenfor denne rammen gjør vi formuesskatten og arveavgiften mer rettferdig ved å fjerne og begrense særregler som særlig de rikeste kan benytte seg av, og ved å øke bunnfradragene og redusere arveavgiftssatsene. Finansuro og omslaget i økonomien bør ikke være til hinder for et mer rettferdig skattesystem som folk lettere kan slutte opp om.

Buestad gir inntrykk av at kapitaltilgangen til norsk næringsliv trues av regjeringens forslag. Det er det ikke grunnlag for å hevde. Mener Buestad at det bare er folk med store

formuer som driver verdiskaping? Hva med de 680.000 personene som neste år får redusert formuesskatt? Og hva med alle generasjonsskiftene av enkeltpersonforetak der arveavgiften i mange tilfeller kan bli halvert?

Det kan virke som Buestad helst så at eiere av ikke-børsnoterte aksjer ikke betalte formuesskatt og arveavgift overhodet på disse verdiene. Isåfall er vi uenige. Det bør være samsvar mellom skatten og folks skatteevne, uavhengig av hvordan formuen er sammensatt.

Regjeringens forslag medfører at næringsseiendom vil bli verdsatt mer likt andre typer investeringer. Dette fremmer en mer effektiv ressursbruk, og er ikke mindre viktig i en krevende økonomisk periode som vi nå står framfor.

Geir Axelsen (Ap), statssekretær i Finansdepartementet

PEEL.NO: ANDEDAM

E-post: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10
Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn (ca 750 ord)
Underinnlegg/replik: Maks 1500 tegn (ca 250 ord)
 Legg ved portrettfoto

■ Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær Varsom-plakaten.
 ■ Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt

stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere.
 ■ Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter.

Debattinnlegg honoreres ikke.
Debattansvarlig: Tor Slette Johansen, tlf. 22 00 11 26 – 932 56 100
debatt@dn.no